

15. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 року №2404-VI // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 144.

16. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07.06.2001 року № 2493-III // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 144.

17. Закон України «Про інформацію» в редакції від 13.01.2011 року № 2938-VI // Офіційний вісник України. — 2011. — № 10. — Ст. 445.

Стаття надійшла до друку 11 листопада 2011 року.

УДК 349.3

С. А. Глущенко,
начальник управління пенсійного
забезпечення Головного управління
Пенсійного фонду України в м. Києві

ПРОБЛЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА НОВИМ ПЕНСІЙНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

У статті розглянуто сучасну систему пенсійного забезпечення України. Висвітлено проблеми законодавчого характеру пов'язані із внесенням змін до законів України, що регулюють питання пенсійного забезпечення в зв'язку із проведенням пенсійної реформи та проведено аналіз нормативно-правових актів в сфері пенсійного забезпечення.

Ключові слова: система пенсійного забезпечення, пенсійна реформа, персоналізований облік, пенсія, пенсійний вік, страховий стаж, розмежування джерел фінансування, постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи.

В статье рассматриваются вопросы современной системы пенсионного обеспечения Украины. Освещены проблемы законодательного характера связанные с внесением изменений к законам Украины, которые регулируют вопросы пенсионного обеспечения в связи с проведением пенсионной реформы и проведен анализ нормативно-правовых актов в сфере пенсионного обеспечения.

Ключевые слова: система пенсионного обеспечения, пенсионная реформа, персоналифицированный учет, пенсия, пенсионный возраст, страховой стаж, разделение источников финансирования, потерпевшие вследствие Чернобыльской катастрофы.

In the article the current pension system in Ukraine. It covers the legislative issues related to amendments to the laws of Ukraine regulate pension schemes in connection with the pension reform and the analysis of regulations in the field of pensions.

Keywords: the system of pensions, pension reform, personalized accounting pension, retirement age, insurance experience, separation of funding sources, affected by the Chernobyl disaster.

Сучасна система пенсійного забезпечення нашої держави за двадцять років незалежності має свою історію її становлення та розвитку. Створення єдиної системи пенсійного забезпечення розпочалося з прийняттям законів «Про пенсійне забезпечення громадян СРСР» від 15 травня 1990 року [1] та Закону України «Про пенсійне забезпечення» від 5 листопада 1991 року [2]. В основу цієї системи закладено:

— по-перше, відокремлення пенсійної системи від державного бюджету;

— по-друге, джерелом коштів для фінансування пенсій став Пенсійний фонд;

— по-третє, формування бюджету Пенсійного фонду здійснювалось за рахунок відрахувань підприємств, установ та організацій, а також страхових внесків громадян [3].

Як бачимо, цими законами закладені основи страхування, відбулися перші зміни в ідеології пенсійної реформи, де відповідальність за соціальне забезпечення громадян перерозподіляється між державою, роботодавцями та самими працівниками, що стало підґрунтям її подальшого розвитку та вдосконалення.

З жовтня 1998 року органами Пенсійного фонду розпочато впровадження персоніфікованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування зокрема в окремих районних відділах Львівського обласного управління Пенсійного фонду, яке полягало в збиранні, обробленні, систематизації та зберіганні передбачених законодавством про пенсійне забезпечення відомостей про фізичних осіб, що пов'язані з визначенням права на виплати з Пенсійного фонду та їх розмір за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням. Тільки з кінця 2000 року по всій країні започатковано персоніфікацію відомостей про сплату страхових внесків як передумову для функціонування солідарної системи за страховими принципами. А з 1 липня 2002 року обчислення пенсії проводи-

лось із заробітку особи за період роботи після 1 липня 2000 р. за даними системи персоніфікованого обліку [4—6].

У 2001—2002 рр. здійснено передачу від органів соціального захисту органам Пенсійного фонду функції з призначення та виплати пенсій, а органам соціального захисту населення надані повноваження нагляду за додержанням вимог законодавства під час призначення (перерахунку) та виплати пенсії органами Пенсійного фонду [7—9].

Із набранням чинності законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 19 липня 2003 року [10] та «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 9 липня 2003 року [11] у 2004 році розпочато впровадження пенсійної реформи, яка передбачала заміну діючої солідарної системи пенсійного забезпечення на сучасну страхову трирівневу пенсійну систему: солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, накопичувальна система пенсійного страхування та система недержавного пенсійного забезпечення.

Повівши наукове дослідження відносно впровадження пенсійної реформи 2004 року встановлено ряд перетворень у солідарному рівні системи пенсійного забезпечення, які полягають у наступному: забезпечено призначення пенсій на підставі даних системи персоніфікованого обліку з 1 липня 2000 року; запроваджено розмежування джерел фінансування пенсійних виплат за різними пенсійними програмами між бюджетом Пенсійного фонду та державним бюджетом; управління Пенсійним фондом здійснюється на основі паритетності представниками держави, застрахованих осіб і роботодавців; встановлено мінімальну пенсійну виплату на рівні не нижче ніж прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність, що дало змогу виконати норми ст. 46 Конституції України [12]; передано до органів Пенсійного фонду функції з призначення і виплати пенсій від силових структур [13] та запроваджено єдиний соціальний внесок до Пенсійного фонду, як єдиний платіж замість звичайної сплати соціальних внесків до чотирьох фондів (Пенсійного фонду, Фонду загальнообов'язкового державного страхування на випадок безробіття, Фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань) [14].

Подальше реформування пенсійної системи України пов'язане з прийняттям Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» [15]. Передумо-

вою прийняття цього Закону є складна демографічна ситуація, що полягає в процесі старіння населення та зростання кількості пенсіонерів в розрахунку на одного працівника, збільшення пенсійних видатків за співвідношенням до ВВП і неформальна зайнятість, що полягає в отриманні тіншової заробітної плати.

Реформування пенсійного забезпечення на цьому етапі носить еволюційний характер, тим самим не змінює основні засади та структуру елементів діючої системи пенсійного забезпечення, що підтверджується назвою самого Закону та впливає з його змісту. На цьому етапі реформування державою здійснюється шляхом збільшення пенсійного віку та вводяться більш жорсткі умови для набуття права на пенсію та її перерахунку. На невизначений термін відкладено питання щодо формування накопичувальної системи пенсійного страхування, оскільки бюджет Пенсійного фонду на сьогодні є дефіцитним та обсяг пенсійних видатків за співвідношенням до ВВП постійно зростає та становить у 2007 р. 13,9 %, у 2008 р. 15,8 %, у 2009 р. 18 % [16].

Даним Законом внесено зміни до основних законів, якими на сьогоднішній день регулюються пенсійні правовідносини в сфері пенсійного забезпечення громадян, що потребують наукового дослідження з точки зору практичного застосування на контингенті пенсіонерів по місту Києву. Чисельність пенсіонерів в цьому регіоні за останні п'ять років постійно зростає щороку порядку на 10 000 осіб за рахунок цивільних громадян і на 01 грудня 2011 року становить 744 832 осіб у тому числі 66 651 із числа військових. Значна частка від загальної кількості пенсіонерів із числа цивільних громадян за ці роки становлять жінки, що відповідає 68 % або 457 942 осіб.

Значні зміни відбулися в базовому Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», який охоплює майже 90 % від загальної кількості пенсіонерів по місту. З 1 жовтня 2011 року змінені основні умови пенсійного забезпечення виходу на пенсію за віком, по інвалідності та в разі втрати годувальника. Пенсійний вік виходу на пенсію за віком у жінок для різної категорії з жовтня 2011 становить 55 років 6 місяців, який буде поступово підвищуватись залежно від дати, місяця та року народження жінки (ст. 26 Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи»).

На період перехідних положень до 1 січня 2015 року жінкам надано право виходу на пенсію у віці 55 років. При цьому таке

право матимуть не всі жінки, а тільки ті, які мають не менше 30 років страхового стажу та за умови звільнення з роботи. Та ще важливим залишається той факт, що їхній розмір пенсії буде зменшено на 0,5 % за кожний повний чи неповний місяць дострокового виходу на пенсію.

А от жінки, які народилися у період по 31 грудня 1961 року, якщо будуть виходити на пенсію за нормами абз. 2 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», то їхній розмір пенсії буде збільшено на 2,5 % за кожні шість місяців більш пізнього виходу на пенсію. Звичайно рішення щодо призначення пенсії в певному віці буде прийматись самою жінкою особисто з врахуванням всіх факторів «за» та «проти».

Провівши наукове дослідження щодо всіх компенсаторних заходів, передбачених Законом України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», можна виділити такі нагальні проблеми:

1. Норми, що регулюють збільшення розміру пенсії в разі більш пізньої дати її призначення, значно зменшують кінцеву суму призначеної пенсії, оскільки розрахунок проводиться суцільно від розміру пенсії обчисленої із заробітної плати (доходу) та страхового стажу без врахування норм щодо мінімального розміру пенсії та підвищення за понаднормовий стаж.

2. Норми, що регулюють зменшення розміру пенсії жінці в разі дострокового виходу на пенсію, також значно зменшують кінцеву суму призначеної пенсії, оскільки розрахунок даного зменшення проводиться з урахуванням норм ст. 27 і 28 Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи».

На нашу думку, доцільніше було б стимулювати трудову діяльність шляхом надання надбавки за безперервний стаж роботи, а не декларувати норми щодо заохочення більш пізнього виходу на пенсію, які не користувалися популярністю у пенсіонерів.

Що ж стосується пенсійного віку у чоловіків, то він також буде поступово збільшуватись з 1 січня 2013 року на 6 місяці до 62 років. Дана норма буде стосуватись тільки тих чоловіків, які матимуть право на призначення пенсії за спеціальними законами.

Даним Законом збільшена на 10 років тривалість мінімального страхового стажу та стажу необхідного для отримання пенсії в мінімальному розмірі та як наслідок зменшена доплата за понад-

нормовий стаж, що приводить до зменшення загального розміру пенсії для всіх видів пенсійного забезпечення в солідарній системі. Також збільшені вимоги до страхового стажу необхідного для отримання пенсії по інвалідності, по інвалідності в розмірі пенсії за віком, у разі втрати годувальника, на призначення пенсії відповідно до законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про статус народного депутата», «Про державну службу» та інших на яких поширюються умови та методика Закону України «Про державну службу».

Потребує наукового дослідження і питання визначення права на призначення такого виду пенсійного забезпечення як по інвалідності, оскільки підвищення пенсійного віку може породжувати збільшення числа пенсіонерів по інвалідності. Новелою Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» відносно даних суб'єктів є різна тривалість страхового стажу, в залежності від групи інвалідності, який дає право на певне пенсійне забезпечення.

Як бачимо, однією із головних умов отримання певного виду пенсійного забезпечення є наявність збільшеного необхідного страхового стажу.

З огляду на викладене, потребують дослідження питання ринку праці щодо ситуації із можливостями зайнятості населення у зв'язку із збільшенням пенсійного віку.

Значні зміни відбулися також у пенсійному забезпеченню військовослужбовців і працівників органів прокуратури відносно спеціального стажу, який дає право на даний вид забезпечення. Збільшення стажу по вилузі до 25 років особам офіцерського складу, прапорщика і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, іншим особам та працівникам прокуратури відбуватиметься поступово до 1 жовтня 2020 року.

Приймаючи Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» до ряду позитивних моментів на той час відносили зняття обмеження максимального розміру пенсії, яке було передбачено Законом України «Про пенсійне забезпечення». На нашу думку таке рішення було поспішним, оскільки вже з 2006 по 2009 роки були введені обмеження відносно максимальних розмірів пенсії та довічного грошового утримання законами України «Про державний бюджет на відповідний рік» [17—20], що стало підґрунтям звернення осіб до судових органів за захистом порушеного права та Конституційного Суду про ви-

знання неконституційними окремих положень законів України про державні бюджети на 2007 і на 2009 роки [21, 22].

Сьогодні Законом України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» дане обмеження повернуто, та норма щодо максимальних розмірів пенсії поширюється на всі законодавчі акти, що регулюють пенсійні правовідносини.

Для зняття соціальної напруги як серед пенсіонерів, так і серед роботодавців, доцільно внести зміни до Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», затвердженого постановою правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005р. № 22—1 [23] і до Порядку подання документів, необхідних для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про науково-технічну діяльність», затвердженого постановою правління Пенсійного фонду України від 06.04.2011 № 10—3 [24] у частині затвердження нових зразків довідок про заробітну плату, передбачивши видачу її на підставі первинних документів.

Суттєві обмеження щодо отримання пенсії в повному розмірі після 1 жовтня 2011 року мають особи, яким призначається пенсія після цієї дати та які продовжують працювати на посадах, які дають право на призначення пенсії за спеціальними законами або трудові відносини на цих посадах починаються після 1 жовтня 2011 року. В таких випадках виплата призначеної пенсії буде проводитись у розмірі, обчисленому відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Новий порядок виплати пенсії не поширюється на працюючих пенсіонерів, яким пенсія призначена та влаштувались на роботу до набрання чинності Закону України «Про заходи законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи». З одного боку дана норма є пільговою відносно пенсіонерів, а з іншого обмежує права щодо вибору найвигідніших умов праці в майбутньому.

Єдиний Закон до якого майже не внесені суттєві зміни це Закон України «Про пенсійне забезпечення», а це означає що такі види пенсійного забезпечення як пенсії за віком на пільгових умовах за списками № 1, 2 та за вислугу років залишились без змін і призначаються органами Пенсійного фонду. Чинним законодавством передбачено, що підприємства та організації з коштів, призначених на оплату праці, вносять до Пенсійного фонду плату, що покриває фактичні витра-

ти на виплату і доставку пенсій особам, які були зайняті повний робочий день в шкідливих умовах. Проте, досліджуючи порядок відшкодування коштів Пенсійному фонду, то він не передбачає проведення передоплати на виплату і доставку пенсій цим особам. На нашу думку пенсійна реформа повинна була торкнутися саме цієї категорії громадян і на законодавчому рівні врегулювати процес розмежування джерел фінансування по дострокових пенсіях за списками №1 і 2 та за вислугу років. Не здійснено переведення їх до корпоративних і професійних пенсійних фондів і не вирішено питання щодо відрахувань роботодавцями пенсійних внесків, які будуть спрямовуватись на виплату пенсії.

Для працівників закладів освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, спортсменів та артистів передбачено новий компенсаторний засіб у вигляді десяти місячних пенсій станом на день її призначення. Проте право на цю виплату будуть мати тільки особи, які досягли нового пенсійного віку, працювали в закладах та установах державної та комунальної власності та мають спеціального стажу: жінки — 30 років, а чоловіки — 35 років. Та ще впродовж життя не скористались своїм правом на отримання будь-якого виду пенсійного забезпечення. Актуальність даної норми серед працівників закладів освіти, охорони здоров'я, артистів, спортсменів і працівників соціального захисту можна буде дослідити з часом.

Прийнятий у 2004 році Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» тільки деякою мірою торкнувся осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Не винятком став і Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», яким внесені зміни тільки до двох статей Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28 лютого 1991 року № 796 [25, 26] , а саме до ст.55 і 67. Досліджуючи зміни внесені до цих статей, то вони регулюють тільки питання зменшення пенсійного віку для призначення пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та щодо обмеження максимального розміру пенсії.

Разом з тим з 1 січня 2012 року вводиться в дію новий Порядок обчислення пенсій по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсій у зв'язку з втратою

годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1210 «Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» [27]. Досліджуючи норми цієї постанови, необхідно відмітити, що вперше з 1991 року визначено порядок обчислення розмірів пенсій як по інвалідності, так і в разі втрати годувальника, проведено осучаснення заробітної плати, отриманої за роботу в зоні відчуження починаючи з 1986 року по 1990 роки, що дало можливість відмінити 13 підзаконних нормативно-правових актів, які приймали участь з 1992 року в розрахунку пенсії особам віднесеним до I категорії та членам їхніх сімей. Новий Порядок визначення розмірів пенсій передбачає суттєве збільшення як мінімальної пенсійної виплати так і середнього розміру пенсії після перерахунку.

Все ж таки залишилось не врегульованим питання співвідношення між тривалістю роботи в зоні відчуження з кінцевим результатом розміру пенсії, оскільки за менший період роботи в зоні відчуження розмір пенсії, при однаковому відсотку втрати працездатності, буде більший а ніж, коли особа працювала роками в цій зоні в період з 1986 по 1990 роки.

Важливим моментом є питання реалізації права на відповідний вид пенсійного забезпечення та як наслідок отримання пенсійних виплат постраждалими особами. За період дії Закону не прийнято єдиного Порядку подачі необхідних документів для постраждалих осіб, не затверджено окремих зразків документів, які необхідно подавати до органів Пенсійного фонду враховуючи їхній термін зберігання на підприємстві та чітко не визначено коло суб'єктів, які мають право їх видавати [28].

На нашу думку спростити процедуру реалізації права постраждалих на пенсійне забезпечення можливо було б за допомогою інформації, яка міститься в Державному реєстрі відносно осіб, які належать до учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, до потерпілих від Чорнобильської катастрофи та дітей, які належать до потерпілих від Чорнобильської катастрофи [29]. Оскільки до банку даних необхідних відомостей заноситься інформація про календарні строки їх роботи, період проживання на радіоактивно забруднених територіях, про місце роботи, про дози опромінення.

Саме ці відомості необхідно надавати постраждалим до заяви про призначення пенсії, які передбачені Порядком подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Актуальним серед постраждалих громадян залишається питання щодо пенсійних виплат, розмір яких з 1993 року залежить від рішень Уряду.

Сьогодні щомісячна додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю передбачена Законом України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» виплачується в процентному відношенні до прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність в залежності від категорії постраждалої особи [30]. Розміри цієї виплати, для осіб, які віднесені до I категорії із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, будуть значно збільшені з 1 січня 2012, а з числа потерпілих з 1 липня цього року.

Як бачимо існує ряд актуальних наукових проблем у сфері пенсійних відносин постраждалих осіб унаслідок Чорнобильської катастрофи, які потребують свого вирішення. Така ситуація вимагає напрацювання нових, більш досконалих правових норм регулювання пенсійних відносин постраждалих осіб внаслідок Чорнобильської катастрофи.

За результатами досліджень окремих положень законів до яких внесено зміни в зв'язку із черговим етапом проведення пенсійної реформи можна зробити висновки, що сучасне, багато чисельне пенсійне законодавство характеризується низкою суттєвих недоліків:

- відсутність систематизованих актів;
- складність у розумінні й у застосуванні, що порушує принцип юридичної ясності;
- наявність багато чисельних змін до нормативно-правових актів, що порушує принцип стабільності у юридичній практиці.

Література

1. Закон «Про пенсійне забезпечення громадян СРСР» від 15 травня 1990 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 1990. — № 23. — Ст. 416.

2. Закон України «Про пенсійне забезпечення» від 5 листопада 1991 року № 1877-ХІІ / Відомості Верховної Ради (ВВР). — 1992. — № 3. — Ст. 10.
3. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхуванняГ: Навчальний курс. — К.: АТВ, 2005. — С. 193.
4. Указ Президента України «Про заходи щодо впровадження персоніфікованого обліку відомостей у системі обов'язкового державного пенсійного страхування» // Урядовий кур'єр. — 1998. — № 89—90 від 14.05.1998.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 1998 р. № 794 «Про затвердження Положення про організацію персоніфікованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування» // Офіційний Вісник України. — 1998. — № 22 від 18.06.1998.
6. Законодавство України про пенсійне забезпечення. — К.: Юрінком Інтер, 1999. — С. 325—326.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 грудня 1998 р. № 1943 «Про забезпечення проведення у Львівській області експерименту з призначення та виплати пенсій органами Пенсійного фонду України» // Офіційний Вісник України. — 1998. — № 50 від 31.12.1998.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2000 р. № 1828 «Про забезпечення проведення експерименту з призначення пенсій органами Пенсійного фонду у Автономній Республіці Крим, Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Київській, Львівській, Миколаївській, Полтавській, Харківській, Хмельницькій областях та м. Києві» // Офіційний Вісник України. — 2000. — № 50. — Ст. 2166.
9. Постанова Кабінету Міністрів України 11 квітня 2002 р. № 497 «Про забезпечення виконання функцій з призначення і виплати пенсій органами Пенсійного фонду» // Офіційний Вісник України. — 2002. — № 15 від 26.04.2002. — Ст. 814.
10. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003 року № 1058-ІУ // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003. — № 49—51. — Ст. 376.
11. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 9 липня 2003 року № 1057-ІV // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2003. — № 47—48. — Ст. 372.
12. Конституція України — Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 1996. — № 30. — Ст. 141.
13. Постанова Кабінету Міністрів України 2 листопада 2006 р. № 1522 «Про передачу органам Пенсійного фонду України функцій з призначення і виплати пенсій деяким категоріям громадян» // Офіційний Вісник України 2006. — № 44 від 15.11.2006. — Ст. 2947.

14. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08 липня 2010 року № 2464 — VI // Офіційний Вісник України. — 2010. № 61 від 20.08.2010. — Ст. 2108.

15. Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» від 8 липня 2011 № 3668-VI // Урядовий Кур'єр. — 2011. — від 14.09.2011. — № 168.

16. Демографічні та фінансові передумови пенсійної реформи в Україні: Прогноз — 2050. — Київ. — С. 7, 48.

17. Закон України «Про державний бюджет України на 2006 рік» від 20 грудня 2005 року № 3235-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2006. — № 9. — Ст. 96.

18. Закон України «Про державний бюджет України на 2007 рік» від 19 грудня 2006 року N 489-V // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2007. — № 7—8 від 19.12.2006. — Ст. 66.

19. Закон України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 28 грудня 2007 року № 107-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2008. — № 5—6, № 7—8. — Ст. 78.

20. Закон України «Про державний бюджет України на 2009 рік» від 26 грудня 2008 року № 835-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2009. — № 20, № 21—22. — Ст. 269.

21. Рішення Конституційного Суду, справа № 1—29/2007 від 28.12.2007 № 107.

22. Рішення Конституційного суду України від 8 вересня 2009 року № 19-рп. у справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 10 Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання соціального захисту окремих категорій громадян» // Офіційний Вісник України. 2009. — № 71 від 25.09.2009. — Ст. 2454.

23. Постанова правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005 р. № 22—1 «Про затвердження Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» // Офіційний Вісник України. 2005. — № 52 від 11.01.2006. — Ст. 3383.

24. Постанова правління Пенсійного фонду України від 06.04.2011 р. № 10—3 «Про затвердження порядку подання документів, необхідних для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»» // Офіційний Вісник України. 2011. — № 54 від 25.07.2011. — Ст. 2163.

25. Закон України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28 лютого 1991 року за № 796-XII // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 1991. — № 16. — Ст. 200.

26. Закон України «Про внесення змін до статті 54 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 17.06.1993 року № 3285-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 29 від 20.07.1993.

27. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року № 1210 «Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»// Урядовий кур'єр. — 2011. — № 223 від 30.11.2011.

28. Збірник законодавчих актів, інструкцій та роз'яснень з соціального захисту громадян, потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи. — К.,1998. — С. 95—96.

29. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 1997 р. за № 571 «Про затвердження Положення про організацію і функціонування державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» // Офіційний Вісник України. — 1997. — № 24 від 11.07.1997.

30. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2011 року № 745 «Про встановлення деяких розмірів виплат, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету // Урядовий кур'єр. — 2011. — № 133 від 23.07.2011.

Стаття надійшла до друку 1 грудня 2011 року.

УДК 346.546.1

Ю. В. Журик, канд. юрид. наук, доц.,
доц. кафедри правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕР ДІЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

У статті піднімаються актуальні питання співвідношення цивільного та господарського законодавства України при регулюванні суспільних відносин. Метою статті є пошук варіантів вирішення колізійних питань регулювання суспільних відносин за Цивільним і Господарським кодексами України.

Ключові слова: строк позовної давності, юридична техніка, статус фізичної особи-підприємця, майнові та немайнові відносини.

В статтє поднимаются актуальные вопросы соотношения гражданского и хозяйственного законодательства Украины при регулиро-